

Ел аузында сақталып, тарихта хатталып қалған махаббат құрбандары жайлы саясатқа орай бұрмаланып келген хикая осылай аяқталады. Айымжан ауылы жанындағы тас жолмен өткен сайын махаббат үшін жанын қиған қазақтың өнерпаз қызы туралы тарих қойнауында қалған осы оқиға ойға оралады.

Мен өз ауылымның аталу тарихын еш уақытта ұмытпаймын. Біздің ауылымызда үлкен театр бар. Айымжан ауылының адамдары еңкейген кәріден еңбектеген балаға дейін өнерге бейім. Сонымен қатар ауылда біреу бір жақсы кітап оқыса, соны қолдан қолға түсірмей бүкіл аауыл оқып шығады.

1970 жылдары тарих беттеріне алтын әріптермен жазылатын жарқын жыл болған. Қазақстанның 50 жылдығы сияқты атаулы күндер кімді болмасын шабытқа бөлеп, шамырқандырмай қоймайды. Ауылдың драма коллективіне халық театры атағы берілген. Сол драма театрымызға бұрындары атақты әртістер келген екен. Менің атамның айтуынша олар Қыдырәлі Болмановпен бір үстел басында шәй ішіпті. Бұрын балабақша да болған. Қазір соның барлығы қирап жатыр, қарасаң тіпті жүрегің ауырады. Мен кейде ойлаймын барлығы сол қалпы болса ғой деп балабақша да, драма театрда ауылымызға әртістер, әншілер келер еді. Мен өз ауылымды болашақта көркейткім келеді.

Әдебиет:

1. Н.Ә. Назарбаев «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мақаласы, 2017.
2. Шолпан Садықова «Айымжан-туған ауылым» атты кітап жинағы.
3. Жүсіпбек Аймауытовтың ой жинақтары.

ӘОЖ 94(574)

ТУҒАН ЖЕРІМ – ТҰҒЫРЫМ!

Қошанова Ж.Т., Курсарина Ж.Ж.

(М.Қозыбаев атындағы СҚМУ)

Туған жер - адам өмірінде киелі орын алады. Нақты осы жер оны елімен, өткенмен және болашақпен байланыстырады. Міне, сондықтан да тіпті балалық шақтан бастап-ақ адамға Отанға деген махаббат сезімі оянады. Әрбіріміз үшін Отан ошақ басынан басталады: туғанжер, туған көше, туған қалан емес емен үшін туған кент. Менің Отаным кішкентай болса да, мен үшін аса қымбат жер. Тауағаш деген шағын ауылдан менің өмірім басталды. Дәл осы ауылда менің көңілді де шаттықты, уайымсыз балалық шағым өтті. Үйдің маңындағы аулада асыр салып ойнаған күндерім, қызықты сәттерім әлі есімде.

Туған жер... Туған ел... Осы екі ғана сөзде қаншама мағына, қаншама ой жатыр десеңші?! Туған жердің қадірі нәр адам әрқалай түсінетін шығар. Ал мен үшін Туған жер қадірі дүниедегі ең ұлы деген нәрсемен пара-пар. Себебі, ол – менің әлпештеген анам, аялап өсірген әкем, туған-туысым, аға-әпкелерім, мені білім жолына жетелеген ұстаздарым, сол білімге ұмтылу жолындағы тай-құлындай тебіскен жора-жолдастарым дүниеге келген жер. Енді мен өзімнің кіндік қаным тамған жерім жайлы тоқтала кетейін.

Менің туып өскен жерім – Есіл ауданы, Тауағаш деген ауыл. Ауылымның орны мен үшін ерекше. Балалық шағыммен қатар өткізген әрбір минут-секундына дейін есімде. Ауылымыздың тарихына тоқтала кетейін.

Тауағаш ауылы – қандай қиын кезенді өткерсе де, ырысы шайқалмай, дәулеті ортаймай, ұлттық келбетін сақтап келе жатқан Қызылжар өңіріндегі ынтымағы жарасқан елді мекендердің бірі. 1929 жылы күштеп ұжымдасу басталып, оның соңы қолдан жасалған аштыққа ұласса да еш жаққа үдере көшпей тындырымды тірлігі мен берік бірлігін жоғалтпаған. 1930 жылдан бастап ел «Тауағаш» дөңіне қоныстанып, ұжымшар құрған. 1957 жылы кеңшар Николаев кеңшарінің бөлімшесіне айналдырылып, біреудің қол астына қарап, өздері шешім қабылдай алмайтын күйге көшкен. Содан бері небір тар жол, тайғақ кешуді бастан кешірген ол 1995 жылы өз алдына отау тігіп, кооператив құрған. Қайда болса да, кімге бағынса да Тауағаштықтар ана тілін ардақтаған, салт-дәстүрін сақтаған, қонақжайлылығын жоғалтпаған.

Кезінде ауылымыздан Кеңесары көтерілісін қолдаған Медебай батыр, Басшығұл, Тастемір сяқты билер, халқына қайыры тиген Шорман секілді байлар, Қосшығұл секілді қажылар, Тұрғын, Мұратбек, Темірғали Қасенов сяқты ақындар шыққан. Кейін, кеңес одағы жылдарында Сәбит Мұқановтың үзеңгілес жолдасы, қазақтың тұңғыш кәсіпқой философы, Абай атындағы институтты ұйымдастырушылардың бірі - Үмітбай Балқашев, қазақ автономиялы республикасының соғыс комиссары Ахмет Молдыбаев, КСРО жоғарғы кеңесінің депутаты Шаяхмет Жолаушин, бірнеше ордендердің иегері, кезінде «Солтүстік Қазақстанда» (қазіргі «Егемен қазақстан») қызмет еткен майдангер-журналист Есілбай Қазбеков, республика жоғарғы сотының судьясы Мөртай Қосшығұлов, 15 жылдай облыс прокурорының бірінші орынбасары болған Сапар Дүйсенов секілді атақты азаматтар шықты. Ауылымнан қаншама атақты кісілер шығып, ауылымыз бен елімізге көмектерін аямаған. Мен мақтанамын, шағын ғана ауылдан шыққан танымал менің аға – аталарыммен, осы кісілердің туған қарындасы мен жиені болғаным үшін сансыз шүкір деймін.

Осыдан 4 жыл бұрын ауылымзда ҰОС қатысқан майдангер аталарымызға арнап ескерткіш ашылды. Ескерткішті ауыл халқы өз күшімен талпынып салды. Жаңадан бой көтерген ескерткіште соғысқа қатысқан 41 майдангердің есімі жазылған. Қазіргі таңда ауылымызда 100-ге тарта отбасы түтін түтетіп отыр. Ауылымызда соғыс оты шарпымаған шаңырақ жоқ. Бірі - балаларын, енді бірі әкелері мен ағаларын қан майданға аттандырған болатын. Ауылымыздан қан майданға 118 азамат шақыртылған болатын. Оның 41-і елге аман оралды. Жеңістің 70 жылдығына орай олардың есімдері мәңгілікке ескерткіш тасқа қашалып жазылды.

Бұл жарыққа аяқ басып туған жер.

Кіндік кесіп, кірім сенде жуған жер.

Жастық - алтын, қайтып келмес күнімде

Ойын ойнап, шыбын-шіркей қуған жер, - деп, Мағжан атамның өлеңімен қорытындылағым кеп отыр.

- Иә, туған жерің, балалық-шағың, өскен үйің бәрі-бәрі ыстық-қой шіркін! Қазіргі таңда ауылымыз дамып-өркендеп, гүлденуде. «Туған жердей жер болмас, туған елдей ел болмас» – деп бекер айтылмаған. Ауылмынан қанша алысқа кетсеңде, жүрегің әр қашанда кіндік-қаның тамған жерінді іздеп, көңілің ала-бұртып тұрады. Менде болашақта ауылымды дамытуға өз үлесімді қосамын. Ауылымыздың тарихы жайлы танымал журналист, менің нағашы ағам – Самрат Жақсыбай деген азамат арнайы кітап жазған. Туған елге, туған жерге деген ыстық сезімнің үздік үлгісі мен үшін осындай болмақ. Туған жер туралы ой толғассаң, жан толғанысын айтып таусыла алмассың, сірә! Мен туып-өскен жеріммен қанша мақтан етсемде артық етпейді.

Әдебиет:

1. Самрат Жақсыбай «Тауағаш деген – Ел едік».
2. «Егемен Қазақстан» газеті 2015.